

سه شنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۵ - سال دوازدهم - شماره ۲۶۰۸

آب و انرژی ۵

انرژی

معاون وزیر نفت در امور برنامهریزی:

گاز صرفه جویی شده به شریان های صنعتی کشور هدایت می شود

معاون وزیر نفت در امور برنامه ریزی اعلام کرد: با به کار گیری ظرفیت های نوآورانه شرکت های کارور و استخر گاز ابراز های داده محور، گاز صرفه جویی شده در بخش خانگی و غیرمولد با هدف پایداری تولید و اشتغال، به شریان های صنعتی کشور هدایت می شود. به گزارش اقتصادسرایمد، احمد زراعت کار تصریح کرد: رویکرد بنیادی حاکم بر شرکت ملی گاز ایران وارد مرحله تحولی جدید شده و فعالیت این مجموعه که در دهه های گذشته فقط بر موضوع توسعه خطوط و شبکه های گازرسانی متمرکز بود، اکنون به تراز یک رگولاتور پایه ارتقا یافته است.

وی افزود: بر پایه ساختار جدید، مدیریت مستقیم حوزه مصرف انرژی در سراسر کشور با هماهنگی بیش از ۳۰ شرکت گاز استانی و تمامی واحدهای تابعه، عملیاتی می شود.معاون وزیر نفت در امور برنامه ریزی با اشاره به ضرورت مداخله نظاممند شرکت ملی گاز ایران در ارکان مصرف گاز، افزود: این تحول با اتکا به ظرفیت ها، خلاقیت و منابع مالی بخش غیردولتی سامان دهی شده است؛ زیرا ورود خلاقیت های نوآورانه، تخصص نخبگان دانشگاهی و سرمایه های بخش خصوصی به این عرصه، بستر حل چالش های دیرینه مصرف بی رویه را فراهم می بسازد. زراعت کار با تبیین تمایز رویکرد کنونی با دهه های گذشته بیان کرد: سسر فصل بهینه سازی و صرفه جویی در مصرف گاز بالغ بر ۲۸ سال اغلب در قالب همایش ها و مباحث تئوریک باقی مانده بود؛ اما امروز با یکپارچگی عملیاتی میان ستاد و بدنه استانی، بهینه سازی واقعی به مرحله اجرای رسیده است و تلاش می شود آثار این اقدام ها در زمستان امسال متجلی شود.وی با تأکید بر پیاده سازی حکمرانی داده، یادآور شد: توسعه سامانه های پلتفرم محور، به کارگیری ابزارهای فناوری اطلاعات و استقرار پایگاه های حکمرانی داده، پیش نیاز قطعی تحقق پروژه «مردمی سازی مصرف گاز» با عاملیت شرکت های کارور است تا هم گام با همراهی مردم، پیوند میان فرهنگ عمومی و ساختارهای جدید اقتصادی برقرار شود.معاون وزیر نفت در امور برنامه ریزی در تشریح جزئیات این راهبرد راهبرد گفت: هدف بنیادی این طرح، درگیر ساختن جامعه میلیونی مشترکان شبکه گاز است تا ارزش معنوی صرفه جویی از طریق سازوکارهای پلتفرمی کارورها به یک الگوی اقتصادی و تجاری تبدیل شود و به طور مستقیم از منافع مالی و عواید حاصل از کاهش مصرف بهره مند شوند.

زاکارا با تبیین بازتوزیع هوشمند منابع انرژی، تأکید کرد: حجمی از گاز که به واسطه مشارکت خانواده ها و بهینه سازی در بخش های غیرمولد نظیر مصارف خانگی، عمومی و تجاری صرفه جویی و آزاد می شود، بلافاصله به سمت بخش های مولد هدایت خواهد شد تا در فصول سرد سال بیش از حد رشد اقتصادی و اشتغال آفرینی پدید نیاید. وی یادآور شد: مدل های رگولاتوری انرژی دارای پیشینه ای علمی و چهارچوبی تثبیت شده در تجارب جهانی مدیریت تقاضاست و متخصصان صنعت گاز با بومی سازی این ادبیات، شرایطی فراهم کرده اند تا منافع مشترکان خانگی، باندهی سرمایه گذاری بخش غیردولتی و اهداف حاکمیتی در قالب یک مدل چندجانبه برد-برد تأمین شود.

مراکز سوخت گیری هواپیمایی در قالب ۳ خوشه برون سپاری می شود

معاون وزیر نفت از آغاز واگذاری سوخت گیری هوایی و انبارهای نفت طبق ماده ۱۰۵ برنامه هفتم خبر داد. به گزارش اقتصادسرایمد، محمدصادق عظیمی فر، معاون وزیر نفت با اشاره به اجرای ماده ۱۰۵ قانون برنامه هفتم پیشرفت اعلام کرد: به منظور کاهش تصدی گری شرکت ملی پخش فراورده های نفتی ایران، برون سپاری مراکز سوخت گیری هواپیمایی پس از انجام مطالعات مربوطه، در قالب سه خوشه به تصویب رسیده است. وی افزود: این تصمیم با هدف کاهش هزینه های عملیاتی و افزایش بهره وری اتخاذ شده و واگذاری مراکز سوخت گیری به شرکت های صاحب صلاحیت پس از تهیه بیوست های فنی و مالی و طی تشریفات قانونی انجام خواهد شد.مدیرعامل شرکت ملی پخش فراورده های نفتی ایران با اشاره به برنامه های بعدی برای واگذاری سایر وظایف این شرکت گفت: برون سپاری دیگر فعالیت های باقی مانده شرکت ملی پخش فراورده های نفتی ایران و بخش هایی از زنجیره تأمین سوخت، از جمله انبارهای نفت، نیز در برنامه است.

روندی که چارچوب ۲۰۲۶ تلاش می کند آن را متوقف یا معکوس کند، اما شواهد حاکی از آن است که هزینه این معکوس سازی برای نظام مالی جهانی به طور فزاینده ای بالا رفته است. مقامات آمریکایی خود اذعان کرده اند که اعمال تحریم بر بانک های بزرگ چینی می تواند پیامدهای سیستمی برای نظام مالی جهانی داشته باشد و به همین دلیل، در اجرای آن احتیاط می کنند. این احتیاط، فضایی برای ایران فراهم می کند تا با تقویت سازوکارهای مالی جایگزین، آسیب پذیری خود را کاهش دهد.

بنچمین گام، سرمایه گذاری در فناوری های رهگیری گریز و سیستم های اطلاعاتی امن است. در جنگ اقتصادی نوین، داده و اطلاعات به همان اندازه نفتکش و بندر اهمیت دارند. توانایی رهگیری ناوگان، شناسایی مسیرهای جایگزین و پیش بینی اقدامات نظارتی، مزیت رقابتی تعیین کننده ای ایجاد می کند. توسعه سیستم های ناوبری جایگزین، استفاده از رمازها در تسویه حساب های کوچک و میان مدت، و ایجاد شبکه های اطلاعاتی غیرمتمرکز، از جمله راهکارهایی است که می تواند تاب آوری عملیاتی را افزایش دهد.

نتیجه گیری

قانون تحریم روسیه و ایران ۲۰۲۶، نقطه عطفی در تحول ابزارهای تحریمی آمریکا است؛ چارچوبی که به جای تمرکز بر توقف فیزیکی جریان نفت، بر ناامن سازی ساختاری زنجیره لجستیک و ریست بوم مالی انرژی متمرکز شده است. این تغییر پارادایم، از یک سو هزینه های مبادله را برای بازیگران تحت تحریم افزایش می دهد و از سوی دیگر، فضایی برای رقابت تخفیف محور میان عرضه کنندگان در بازار خاکستری آسیا ایجاد می کند. در این فضای رقابتی، روسیه به دلیل حجم بالاتر صادرات و انعطاف قیمتی بیشتر، توانایی بیشتری برای تسخیر بازارهای سنتی ایران دارد. برای ایران، عبور از این تله ژئواکونومیک نیازمند دگرذیسی راهبردی است: خروج تدریجی از خام فروشی، تمرکز بر محصولات با قابلیت رقابتی، گسترش انزگاری زیرساخت ها با سایر بازیگران تحت تحریم، فعال سازی کریدورهای ترانزیتی، توسعه سازوکارهای مالی جایگزین و سرمایه گذاری در فناوری های رهگیری گریز. تنها کشورهایی در این جنگ تعرفه ها و ریسک ها دوام خواهند آورد که از ساختارهای دوزدن سنتی و تدافعی به سمت معماری شبکه های مالی، بیمه ای و تجاری مستقل و چندجانبه حرکت کنند؛ معماری ای که تاب آوری آن نه در پنهان کاری، بلکه در تعدد گرهارها و تنوع مسیرها نهفته است. تجربه چهار سال اخیر نشان داده است که تحریم های هوشمندانه، اگرچه فشار را افزایش می دهند، اما پاسخ های هوشمندانه تری نیز برمی انگیزند؛ و در این تعامل دیالکتیکی، که اثر تحریم های دریایی را به طور بنیادین کاهش می دهد. کریدور شمال-جنوب، در صورت فعال سازی کامل، می تواند حجم قابل توجهی از جریان کالا و انرژی را از مسیرهای دریایی سنتی به مسیرهای خشکی منتقل کند؛ تغییری ساختاری که اثر تحریم های دریایی را به طور بنیادین کاهش می دهد. چپارمین گام، توسعه سازوکارهای تسویه حساب منطقه ای و کاهش وابستگی به نظام مالی دلاری است. تحولات اخیر نشان می دهد که بخشی از تجارت انرژی آسیا در حال فاصله گرفتن از سازوکارهای دلاری است؛

بعد دیگر این رقابت، ظهور بازیگران جدید در بازار خاکستری است. کشورهایی نظیر ونزولا و برخی تولیدکنندگان آفریقایی نیز در حال گسترش حضور خود در بازارهای آسیایی هستند و با تخفیف های مشابه، سهم خود را از این بازار گسترش می دهند. این تعدد عرضه کنندگان، قدرت چانه زنی خریداران را افزایش می دهد و حاشیه سود همه بازیگران تحت تحریم را کاهش می دهد. در چنین فضایی، تمایز محصولی و قابلیت اطمینان عرضه، به عوامل تعیین کننده ای فراتر از قیمت بدل می شوند.

راهبردهای عبور از تله ژئواکونومیک: از دوزدن سنتی به معماری شبکه های

مواجهه با این چارچوب تقنینی، نیازمند دگرذیسی در راهبرد تجاری ایران است. نخستین گام، خروج تدریجی از خام فروشی و تمرکز بر محصولات پتروشیمی و فراورده های میان مدت با قابلیت ردیابی کمتر است. تحریم های جدید عمدتاً بر نفت خام و ناوگان حمل آن متمرکزند؛ حال آنکه زنجیره محصولات پتروشیمی، به دلیل تعدد مسیرهای حمل، پیچیدگی اسناد و امکان اختلاط در پالایشگاه های مقصد، فضایی مانور بیشتری فراهم می کند. محصولات پتروشیمی نه تنها ارزش افزوده بالاتری ایجاد می کنند، بلکه به دلیل تعدد خریداران نهایی و پیچیدگی زنجیره توزیع، ردیابی مبدأ را برای نهادهای نظارتی دشوارتر می سازند.

دومین گام، انشعک گذاری زیرساخت های ناوگان و بیمه متقابل با سایر کشورهای تحت تحریم به ویژه روسیه است. این هم افزایی، اگرچه رقابت قیمتی را تشدید می کند، اما هزینه های ثابت لجستیکی رامیان دواپیگر تقسیم می کند و ظرفیت مقاومت در برابر فشارهای بیرونی را افزایش می دهد. تجربه ناوگان سایه نشان داده است که همکاری عملیاتی میان بازیگران تحت تحریم، اگرچه رقابت را حذف نمی کند، اما هزینه های مبادله را برای هر دو طرف کاهش می دهد، اما ظرفیت رقابتی را گسترش می دهد. این همکاری می تواند در قالب های مختلفی شکل بگیرد: از اجاره متقابل نفتکش ها تا ایجاد صندوق های بیمه مشترک و توسعه بنادر واسط مشترک در کشورهای ثالث.

سومین و راهبردی ترین گام، فعال سازی ظرفیت های ترانزیتی کریدور شمال-جنوب و تبدیل ایران به گره گاه ترانزیت انرژی و کالا میان آسیای مرکزی، روسیه، جنوب آسیا و اروپا است. این راهبرد، وزن ژئوپلیتیکی ایران را از یک «عرضه کننده تحت تحریم» به یک «مسیر حیاتی ترانزیت» ارتقا می دهد؛ نقشی که هزینه های تحریم علیه آن را برای ذی نفعان متعدد؛ از چین و هند تا کشورهای آسیای مرکزی و آفریقا، افزایش می دهد و در نتیجه، انگیزه آنان برای همکاری با واشنگتن در اعمال فشار را کاهش می دهد. کریدور شمال-جنوب، در صورت فعال سازی کامل، می تواند حجم قابل توجهی از جریان کالا و انرژی را از مسیرهای دریایی سنتی به مسیرهای خشکی منتقل کند؛ تغییری ساختاری که اثر تحریم های دریایی را به طور بنیادین کاهش می دهد. چپارمین گام، توسعه سازوکارهای تسویه حساب منطقه ای و کاهش وابستگی به نظام مالی دلاری است. تحولات اخیر نشان می دهد که بخشی از تجارت انرژی آسیا در حال فاصله گرفتن از سازوکارهای دلاری است؛

«سرآمد» بررسی می کند؛

تحریم ۲۰۲۶وبازار انرژی آسیا

چارچوب تقنینی تحریم های ۲۰۲۶ و دگرذیسی زنجیره ارزش انرژی در بازارهای آسیایی

گروه نفت و انرژی – امید ایرانی – در

هجدهم سپتامبر ۲۰۲۶. امضای «قانون تحریم روسیه و ایران لیندزی او. گر. اهام» توسط رئیس جمهور آمریکا، نقطه عطفی در معماری حقوقی تحریم های بین المللی رقم زد؛ چارچوبی که بر خلاف ادوار پیشین، نه بر توقف فیزیکی جریان نفت، بلکه بر ناامن سازی ساختاری زنجیره لجستیک و ریست بوم مالی انرژی متمرکز شده است. این مصوبه که پس از رأی ۲۶۲ به ۱۵۹ مجلس نمایندگان و ۸۶ به ۱۱ سنا به قانون تبدیل شد، با تمدید تحریم های ایران تا افاق ۲۰۳۱ و اعطای اختیار تعرفه گذاری تا سقف ۱۰۰ درصد بر واردات از خریداران عمده انرژی روسیه، ابزارهای تقنینی واشنگتن را از سطح تحریم های ثانویه سنتی به سطح «تحریم های ساختاری» ارتقا داده است. اهمیت این تحول نه صرفاً در دامنه حقوقی آن، بلکه در تغییر پارادایم حاکم بر کنش های تحریمی است: از ممانعت از فروش به ممانعت از حمل، بیمه، تسویه و حتی پهلوگیری. پرسش محوری این نوشتار آن است که این چارچوب جدید چگونه معادلات تجارت هیدروکربوری در آسیا را بازآرایی می کند و ایران در این فضای رقابتی نوظهور با چه چالش ها و راهبردهایی مواجه است.

از تحریم نفتکش ها تا تحریم بندرها؛ معماری حقوقی ناامن سازی زنجیره لجستیک تحریم های ۲۰۲۶ از حیث دامنه شمول، مرزهای متعارف تحریم های انرژی را درنور دیده است. قانون جدید نه تنها ناوگان موسوم به «سایه» را هدف قرار می دهد، بلکه حلقه ای وسیع تر از کنشگران لجستیکی را در بر می گیرد: مالکان، اپراتورها، مدیران، کاپیتان ها، شرکت های بیمه و اتکایی، و مهم تر از همه، اپراتورهای بندری خارجی که به نفتکش های تحریمی اجازه پهلوگیری می دهند. این بسط مفهومی، معنای راهبردی دارد: اگر در ادوار پیشین، تحریم نفتکش صرفاً یک دارایی فیزیکی را از گردونه خارج می کرد، اکنون کل زنجیره خدماتی پیرامون آن دارایی در معرض ریسک قرار می گیرد. اثر عملی این رویکرد، نه توقیف محموله، بلکه افزایش تصاعدی هزینه مبادله و ایجاد بازآرندگی از طریق خودتنظیمی فعالان اقتصادی است. زمانی که یک شرکت بیمه دریایی در لندن یا یک اپراتور بندری در سنگاپور دریدلک به همکاری با یک نفتکش مشکوک می تواند دسترس آن به نظام بانکی دلاری را قطع کند، محاسبات ریسک آن به طور بنیادین تغییر می کند. این همان منطق «ریسک محور» است که هدف آن، نه توقف فیزیکی عرضه، بلکه تحمیل هزینه ای است که حاشیه سود کل زنجیره را غیراقتصادی کند.

داده های موجود نشان می دهد که ناوگان سایه روسیه در اوج فعالیت خود، بخش عمده ای از جریان های صادراتی کلیدی را حمل می کرد و درآمد قابل توجهی را برای مسکو حفظ می نمود. قانون ۲۰۲۶ تلاش می کند با هدف قرار دادن گره های حیاتی این ناوگان – یعنی خدمات بیمه و بندری – هزینه جایگزینی آن را از سطح عملیاتی به سطح ساختاری ارتقا دهد. برای ایران، این تحول به معنای فشرده تر شدن فضای عملیاتی ناوگان خود و افزایش نیاز به سازوکارهای بیمه متقابل و بندری جایگزین است؛ سازوکارهایی که اگرچه در کوتاه مدت امکان پذیرند، در میان مدت با محدودت های ظرفیتی و افزایش هزینه های مبادله مواجه خواهند شد.

نکته حیاتی دیگر آن است که این چارچوب، اختیارات اجرایی را از سطح ریاست جمهوری به سطح نهادهای فنی تر منتقل کرده است. بر اساس تحلیل های حقوقی، صلاحیت تعدیل نرخ تعرفه های ثانویه به دفتر نماینده تجاری ایالات متحده واگذار شده، نه شخص رئیس جمهور. این تفکیک نهادی، پیامدهای عملی مهمی دارد: تصمیمات دفتر نماینده تجاری تحت استاندارد های بازبینی قانون آیین اداری قابل قضاوت هستند، در حالی که اقدامات ریاست جمهوری از این بازبینی معاف اند. به عبارت دیگر،

معاون وزیر نیرو:

ظرفیت نیروگاه های بادی توسعه پیدامی کند

معاون وزیر نیرو گفت: میزان مسدودی صادرشده از سوی صندوق توسعه ملی برای ما یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار است، اما مبلغی که تاکنون توانسته ایم دریافت کنیم و به دست ما رسیده، یک میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار است و مابقی نیز در حال طی مراحل مربوطه است.

به گزارش اقتصادسرایمد، محسن طرظطلب، معاون وزیر نیرو، در جمع خبرنگاران جوان گفت: با تلاش هایی که دوستان انجام داده اند، آزمایشگاه تست اینورتر متصل به شبکه در دانشگاه فراهم شده است و خوشبختانه در این مدت، با توجه به ورود بحث های امنیت سایبری و پدافند، این مجموعه به عنوان آزمایشگاه مرجع فعالیت می کند. او افزود: این آزمایشگاه برای تجهیزات تا ظرفیت ۲۵ کیلووات گواهی سلامت صادر کند و امیدواریم به تدریج با اضافه شدن تجهیزات، این امکان برای ظرفیت های بالاتر نیز فراهم شود تا بتوانیم از نظر عملکرد و همچنین مسائل امنیتی و پدافندی، از نبود مشکل در تجهیزات اطمینان حاصل کنیم. طرظطلب ادامه داد: این حوزه به تدریج در حال بومی سازی است و لازم است آزمایش های عملکردی برای محصولات داخلی سازی شده انجام شود تا از عملکرد صحیح آنها اطمینان حاصل کنیم. معاون وزیر نیرو در پاسخ به سوالات خبرنگار اقتصاد باشگاه خبرنگاران جوان درباره میزان سرمایه گذاری انجام شده توسط صندوق

کنیم و توسعه نیروگاه های خانگی را پیش ببریم. طرظطلب در ادامه با اشاره به برنامه های توسعه نیروگاه های بادی اظهار کرد: خوشبختانه تا پایان مهرماه، ۱۰ واحد نیروگاهی به مدار تولید وارد می شوند.

او افزود: سرمایه گذاری در این بخش از سوی مینا و یک شرکت خصوصی انجام شده است و امیدواریم سال آینده این ظرفیت را به حدود ۷۵ تا ۱۰۰ مگاوات برسانیم. معاون وزیر نیرو در پاسخ به پرسشی درباره ظرفیت مورد نیاز تولید داخل و میزان سرمایه گذاری مورد نیاز برای تولید پنل های نیروگاهی گفت: برای تولید داخل، از سرمایه گذاران دعوت کرده ایم و فراخوان داده ایم تا فعالان این حوزه وارد عرصه تولید و مونتاژ پنل شوند و این فعالیت از نظر اقتصادی نیز توجیه پذیر باشد.